

**INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NARUSZENIA
BEZPIECZEŃSTWA DANYCH OSOBOWYCH
GIMNAZJUM nr 1 w ŻARACH**

§ 1

Celem instrukcji jest określenie sposobu postępowania gdy:

1. Stwierdzono naruszenie zabezpieczeń danych osobowych.
2. W przypadku danych przetwarzanych w formie tradycyjnej stan pomieszczeń, szaf, okien, drzwi, dokumentów lub inne zaobserwowane symptomy mogą wskazywać na naruszenie bezpieczeństwa danych osobowych.
3. W przypadku danych przetwarzanych w formie elektronicznej stan urządzenia, zawartość zbioru danych osobowych, ujawnione metody pracy, sposób działania programu, jakość komunikacji lub inne zaobserwowane symptomy mogą wskazywać na naruszenie bezpieczeństwa danych osobowych.

§ 2

Instrukcja określa zasady postępowania wszystkich osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych w przypadku naruszenia bezpieczeństwa tych danych, zgodne z „Tabelą form naruszeń bezpieczeństwa danych osobowych”, stanowiącą załącznik A do niniejszej instrukcji.

§ 3

Naruszeniem zabezpieczenia danych osobowych jest każdy stwierdzony fakt nieuprawnionego ujawnienia danych osobowych, udostępnienia lub umożliwienia dostępu do nich osobom nieupoważnionym, zabrania danych przez osobę nieupoważnioną, uszkodzenia lub usunięcia, a w szczególności:

- a) nieautoryzowany dostęp do danych,
- b) nieautoryzowane modyfikacje lub zniszczenie danych,

- c) udostępnienie danych nieautoryzowanym podmiotom,
- d) nielegalne ujawnienie danych,
- e) pozyskiwanie danych z nielegalnych źródeł.

§ 4

1. W przypadku stwierdzenia naruszenia zabezpieczeń lub zaistnienia sytuacji, które mogą wskazywać na naruszenie zabezpieczenia danych osobowych, każdy pracownik zatrudniony przy przetwarzaniu danych osobowych w jest zobowiązany przerwać przetwarzanie danych osobowych i niezwłocznie zgłosić ten fakt bezpośrednio przełożonemu, Administratorowi Bezpieczeństwa Informacji lub Lokalnemu Administratorowi Bezpieczeństwa informacji, a następnie postępować stosownie do podjętej przez niego decyzji.
2. Zgłoszenie naruszenia zabezpieczeń danych osobowych powinno zawierać:
  - a) opisanie symptomów naruszenia zabezpieczeń danych osobowych,
  - b) określenie sytuacji i czasu w jakim stwierdzono naruszenie zabezpieczeń danych osobowych,
  - c) określenie wszelkich istotnych informacji mogących wskazywać na przyczynę naruszenia,
  - d) określenie znanych danej osobie sposobów zabezpieczenia systemu oraz wszelkich kroków podjętych po ujawnieniu zdarzenia.

§ 5

Administrator Bezpieczeństwa Informacji lub inna upoważniona przez niego osoba podejmuje wszelkie działania mające na celu:

- a) minimalizację negatywnych skutków zdarzenia,
- b) wyjaśnienie okoliczności zdarzenia,
- c) zabezpieczenie dowodów zdarzenia,
- d) umożliwienie dalszego bezpiecznego przetwarzania danych.

§ 6

W celu realizacji zadań wynikających z niniejszej instrukcji Administrator Bezpieczeństwa Informacji lub inna upoważniona przez niego osoba ma prawo do podejmowania wszelkich działań dopuszczonych przez prawo, a w szczególności:

- a) żądania wyjaśnień od pracowników,
- b) korzystania z pomocy konsultantów,
- c) nakazania przerwania pracy, zwłaszcza w zakresie przetwarzania danych osobowych.

§ 7

Polecenia Administratora Bezpieczeństwa Informacji lub innej upoważnionej przez niego osoby wydawane w celu realizacji zadań wynikających z niniejszej instrukcji są priorytetowe i winny być wykonywane przed innymi poleceniami, zapewniając ochronę danych osobowych.

§ 8

Odmowa udzielenia wyjaśnień lub współpracy z Administratorem Bezpieczeństwa Informacji lub inną upoważnioną przez niego osobą traktowana będzie jako naruszenie obowiązków pracowniczych.

§ 9

Administrator Bezpieczeństwa Informacji po zażegnaniu sytuacji naruszającej bezpieczeństwo danych osobowych opracowuje raport końcowy, w którym przedstawia przyczyny i skutki zdarzenia oraz wnioski, w tym kadrowe, ograniczające możliwość wystąpienia zdarzenia w przyszłości. Wzór raportu stanowi załącznik B do niniejszej instrukcji.

§ 10

Nieprzestrzeganie zasad postępowania określonych w niniejszej instrukcji stanowi naruszenie obowiązków pracowniczych i może być przyczyną odpowiedzialności dyscyplinarnej określonej w Kodeksie Pracy.

§ 11

Jeżeli skutkiem działania określonego w §10 jest ujawnienie informacji osobie nieupoważnionej, sprawca może zostać pociągnięty do odpowiedzialności karnej

wynikającej z przepisów Kodeksu Karnego.

§ 12

Jeżeli skutkiem działania określonego w §10 jest szkoda, sprawca ponosi odpowiedzialność materialną na warunkach określonych w przepisach Kodeksu Pracy oraz Prawa Cywilnego.

Żary, dn. 10.09.2013

.....
(podpis dyrektora)

Tabela form naruszeń bezpieczeństwa danych osobowych

Kod naruszenia	Formy naruszeń	Sposób postępowania
A	Forma naruszenia ochrony danych osobowych przez pracownika zatrudnionego przy przetwarzaniu danych	
A.1	W zakresie wiedzy:	
A.1.1	Ujawnianie sposobu działania aplikacji i systemu jej zabezpieczeń osobom niepowołanym	Natychmiast przerwać rozmowę lub inną czynność prowadzącą do ujawnienia informacji. Sporządzić raport z opisem, jaka informacja została ujawniona, powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji.
A.1.2	Ujawnianie informacji o sprzęcie i pozostałej infrastrukturze informatycznej	Natychmiast przerwać rozmowę lub inną czynność prowadzącą do ujawnienia informacji. Sporządzić raport z opisem, jaka informacja została ujawniona, powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji.
A.1.3	Dopuszczanie i stwarzanie warunków, aby ktokolwiek taką wiedzę mógł pozyskać np. z obserwacji lub dokumentacji	Natychmiast przerwać rozmowę lub inną czynność prowadzącą do ujawnienia informacji. Sporządzić raport z opisem, jaka informacja została ujawniona, powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji.
A.2	W zakresie sprzętu i oprogramowania	
A.2.1	Opuszczenie stanowiska pracy i pozostawienie aktywnej aplikacji umożliwiającej dostęp do bazy danych osobowych	Niezwłocznie zakończyć działanie aplikacji. Sporządzić raport.
A.2.2	Dopuszczenie do korzystania z aplikacji umożliwiającej dostęp do bazy danych osobowych przez jakiegokolwiek inne osoby niż osoba, której identyfikator został przydzielony Wezwać osobę bezprawnie korzystającą z aplikacji do opuszczenia stanowiska przy komputerze. Pouczyć osobę, która dopuściła do takiej sytuacji. Sporządzić raport.	
A.2.3	Pozostawienie w jakimkolwiek niezabezpieczonym, a w szczególności w miejscu widocznym, zapisanego hasła dostępu do bazy danych osobowych i sieci	Natychmiast zabezpieczyć notatkę z hasłami w sposób uniemożliwiający odczytanie. Niezwłocznie powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Sporządzić raport.
A.2.4	Dopuszczenie do użytkowania sprzętu komputerowego i oprogramowania umożliwiającego dostęp do bazy danych osobowych przez osoby nie będące	Wezwać osobę nieuprawnioną do opuszczenia stanowiska. Ustalić jakie czynności zostały przez osoby nieuprawnione wykonane. Przerwać działające programy. Niezwłocznie powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji.

	pracownikami	Sporządzić raport.
A.2.5	Samodzielne instalowanie jakiegokolwiek oprogramowania.	Pouczyć osobę popełniającą wymienioną czynność, aby jej zaniechała. Wezwać służby informatyczne w celu odinstalowania programów. Sporządzić raport.
A.2.6	Modyfikowanie parametrów systemu i aplikacji.	Wezwać osobę popełniającą wymienioną czynność, aby jej zaniechała. Sporządzić raport.
A.2.7	Odczytywanie dyskietek i innych nośników przed sprawdzeniem ich programem antywirusowym.	Pouczyć osobę popełniającą wymienioną czynność, aby zaczęła stosować się do wymogów bezpieczeństwa pracy. Wezwać służby informatyczne w celu wykonania kontroli antywirusowej. Sporządzić raport.
A.3.1	<i>W zakresie dokumentów i obrazów zawierających dane osobowe</i>	
A.3.1	Pozostawienie dokumentów w otwartych pomieszczeniach bez nadzoru	Zabezpieczyć dokumenty. Sporządzić raport.
A.3.2	Przechowywanie dokumentów zabezpieczonych w niedostatecznym stopniu przed dostępem osób niepowołanych	Powiadomić przełożonych. Spowodować poprawienie zabezpieczeń sporządzić raport.
A.3.3	Zabezpieczyć niewłaściwie zniszczone dokumenty. Powiadomić przełożonych. Sporządzić raport.	
	Wyrzucanie dokumentów w stopniu zniszczenia umożliwiającym ich odczytanie.	
A.3.4	Dopuszczanie do kopiowania dokumentów i utraty kontroli nad kopią	Zaprzestać kopiowania. Odzyskać i zabezpieczyć wykonaną kopię. Powiadomić przełożonych. Sporządzić raport.
A.3.5	Dopuszczanie, aby inne osoby odczytywały zawartość ekranu monitora, na którym wyświetlane są dane osobowe	Wezwać nieuprawnioną osobę odczytującą dane do zaprzestania czynności, wyłączyć monitor. Jeżeli ujawnione zostały ważne dane. Sporządzić raport.
A.3.6	Sporządzanie kopii danych na nośnikach danych w sytuacjach nie przewidzianych procedurą.	Spowodować zaprzestanie kopiowania. Odzyskać i zabezpieczyć wykonaną kopię. Powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Sporządzić raport.
A.3.6	Utrata kontroli nad kopią danych osobowych	Podjąć próbę odzyskania kopii. Powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Sporządzić raport.
A.4	<i>W zakresie pomieszczeń i infrastruktury służących do przetwarzania danych osobowych</i>	
A.4.1	Opuszczanie i pozostawianie bez dozoru nie zamkniętego pomieszczenia, w którym zlokalizowany jest sprzęt komputerowy używany do przetwarzania danych osobowych, co stwarza ryzyko dokonania na sprzęcie lub oprogramowaniu modyfikacji zagrażających bezpieczeństwu danych osobowych	Zabezpieczyć (zamknąć) pomieszczenie. Powiadomić przełożonych. Sporządzić raport.
A.4.2	Wpuszczanie do pomieszczeń osób nieznanymi i dopuszczanie do ich kontaktu ze sprzętem komputerowym	Wezwać osoby bezprawnie przebywające w pomieszczeniach do ich opuszczenia, próbować ustalić ich tożsamość. Powiadomić przełożonych i Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Sporządzić raport.

A.4.3	Dopuszczanie, aby osoby spoza służb informatycznych i telekomunikacyjnych podłączały jakikolwiek urządzenia do sieci komputerowej, demontowały elementy obudów gniazd i torów kablowych lub dokonywały jakichkolwiek manipulacji.	Wezwać osoby dokonujące zakazanych czynności do ich zaprzestania. Postarać się ustalić ich tożsamość. Powiadomić służby informatyczne i Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Sporządzić raport.
A.5	<i>W zakresie pomieszczeń w których znajdują się komputery centralne i urządzenia sieci.</i>	
A.5.1	Dopuszczenie lub ignorowanie faktu, że osoby spoza służb informatycznych i telekomunikacyjnych dokonują jakichkolwiek manipulacji przy urządzeniach lub okablowaniu sieci komputerowej w miejscach publicznych (hole, korytarze, itp.)	Wezwać osoby dokonujące zakazanych czynności do ich zaprzestania i ew. opuszczenia pomieszczeń. Postarać się ustalić ich tożsamość. Powiadomić służby informatyczne i Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Sporządzić raport.
A.5.1	Dopuszczanie do znalezienia się w pomieszczeniach komputerów centralnych lub węzłów sieci komputerowej osób spoza służb informatycznych i telekomunikacyjnych lub ignorowania takiego faktu	Wezwać osoby dokonujące zakazanych czynności do ich zaprzestania i opuszczenia chronionych pomieszczeń. Postarać się ustalić ich tożsamość. Powiadomić służby informatyczne i Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Sporządzić raport.
B	Zjawiska świadczące o możliwości naruszenia ochrony danych osobowych	
B.1	Ślady manipulacji przy układach sieci komputerowej lub komputerach	Powiadomić niezwłocznie Administratora Bezpieczeństwa Informacji oraz służby informatyczne. Nie używać sprzętu ani oprogramowania do czasu wyjaśnienia sytuacji. Sporządzić raport.
B.2	Obecność nowych kabli o nieznanym przeznaczeniu i pochodzeniu	Powiadomić niezwłocznie służby informatyczne. Nie używać sprzętu ani oprogramowania do czasu wyjaśnienia sytuacji. Sporządzić raport.
B.3	Niezapowiedziane zmiany w wyglądzie lub zachowaniu aplikacji służącej do przetwarzania danych osobowych	Powiadomić niezwłocznie służby informatyczne. Nie używać sprzętu ani oprogramowania do czasu wyjaśnienia sytuacji. Sporządzić raport.
B.4	Nieoczekiwane, nie dające się wyjaśnić, zmiany zawartości bazy danych	Powiadomić niezwłocznie służby informatyczne. Nie używać sprzętu ani oprogramowania do czasu wyjaśnienia sytuacji. Sporządzić raport.
B.5	Obecność nowych programów w komputerze lub inne zmiany w konfiguracji oprogramowania	Powiadomić niezwłocznie służby informatyczne. Nie używać sprzętu ani oprogramowania do czasu wyjaśnienia sytuacji. Sporządzić raport.
B.6	Ślady włamania do pomieszczeń, w których przetwarzane są dane osobowe	Postępować zgodnie z właściwymi przepisami. Powiadomić niezwłocznie Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Sporządzić raport.
C	Formy naruszenia ochrony danych osobowych przez obsługę informatyczną w kontaktach z użytkownikiem	
C.1	Próba uzyskania hasła uprawniającego do dostępu do danych osobowych w ramach pomocy technicznej	Powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Sporządzić raport.
C.2	Próba nieuzasadnionego przeglądania (modyfikowania) w ramach pomocy technicznej danych osobowych za pomocą aplikacji w bazie danych identyfikatorem i hasłem użytkownika.	Powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Sporządzić raport.

Załącznik B
do „Instrukcji postępowania w sytuacji naruszenia
bezpieczeństwa danych osobowych”

**Wzór raportu końcowego sporządzanego przez administratora bezpieczeństwa informacji po
zażegnaniu sytuacji naruszającej bezpieczeństwo danych osobowych**

Raport

o sytuacji naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych

Sporządzający raport:

Imię i nazwisko: .....

stanowisko (funkcja) .....

Dział, pokój, nr telefonu .....

Kod formy naruszenia ochrony danych ..... (wg tabeli)

1) Miejsce, dokładny czas i data naruszenia ochrony danych osobowych (piętro, nr pokoju, godzina, itp.): .....

2) Osoby powodujące naruszenie (które swoim działaniem lub zaniechaniem przyczyniły się do naruszenia ochrony danych osobowych):

3) Osoby , które uczestniczyły w zdarzeniu związanym z naruszeniem ochrony danych osobowych:

4) Informacje o danych, które zostały lub mogły zostać ujawnione:

5) Zabezpieczone materiały lub inne dowody związane z wydarzeniem:

6) Krótki opis wydarzenia związanego z naruszeniem ochrony danych osobowych (przebieg zdarzenia, opis zachowania uczestników, podjęte działania):

.....
.....

7) Wnioski:

.....
.....

.....
(miejsce, data i godzina sporządzenia raportu)

.....
(podpis sporządzającego raport)